

CRUSAFONT, M. "Dinero inédito carolingio de Arles, atribuible a Carlos el Ciego", *Revue Numismatique* 158, París, 2002, p. 271-278.

BALAGUER, A. M., *Història de la moneda dels comtats catalans*, SCEN (IEC), Barcelona, 1999.

TROBALLA ALT EMPORDÀ/GIRONÈS, incusa inèdita

MIQUEL DE CRUSAFONT

Núm.: AN-95.

Lloc: zona de contacte entre l'Alt Empordà i el Gironès.

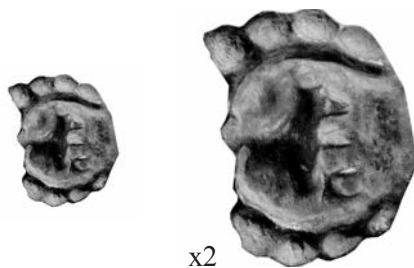
Composició: 1 incusa inèdita.

Dates límit de l'ocultació: incertes, vers segles XIV-XV.

Localització: desconeguda.

Data de la troballa: vers 1965.

Circumstàncies de la troballa: en superfície i en camp de conreu.

Descripció:

Incusa, probablement de llautó.

a/ Sense llegenda marginal. En el camp, un animal passant a la dreta i, a sota, la lletra C. Orla de grossos traços.

Pes: 0,48 g (xic incompleta)

Diàmetre: 17 mm

Inèdita

Comentaris:

Es tracta d'una peça desconeguda i sense llegenda marginal, de manera que el primer problema a resoldre és assajar-ne l'atribució. Tenim per això tres elements:

- 1- El lloc de la troballa.
- 2- La lletra C.
- 3- L'animal representat que caldrà identificar.

Són molt pocs elements, de manera que la conclusió que en podrem treure serà incerta i provisional i caldrà veure si noves troballes en el futur o noves dades documentals ens la confirmen. És un fet que es produeix, malauradament, amb molta freqüència en el cas de les monedes municipals.

La presència de la lletra C és probable que ens vulgui indicar la primera lletra del nom de la població emissora. El fet que l'hi afegeixin fa pensar que l'animal representat no resulta suficient per a identificar-la, de manera que el més probable és que sigui una població, el nom de la qual comenci amb la lletra C i que es completi amb quelcom relatiu a l'animal representat.

Per identificar aquest animal ens podem fixar en com són les seves representacions més habituals en les monedes, en la sigil·lografia i en l'heràldica, tot advertint, és clar, que difícilment es pot arribar a conclusions plenament segures.

Podem observar que l'animal té unes orelles visibles, que té la cua caiguda, que està en situació passant, amb una de les potes de davant alçada. El coll és curt i no presenta banyes.

La manca de banyes i el coll curt ens demostren que l'animal no és pas ni un cérvol ni una cabra. La cua curta i caiguda i la posició passant ens permet descartar el lleó, que sol ésser representat alçat i com en actitud d'atac i amb una llarga cua ondulada. Els gossos solen ésser representats en actitud de saltar i amb la cua curta i dreta, i generalment no presenten orelles gaire prominents. Ho podem veure en les marques dels florins de Descatllar o en les heràldiques de les famílies Geltrú i Girgós, 269 i 270 de Martí de Riquer. També el podem descartar. El llop sol ésser representat passant, amb orelles grans i cua caiguda. Així ho veiem, per exemple, en les heràldiques de les famílies Sos, Udet i Salt, 278, 279 i 280 de Martí de Riquer. Les vaques solen presentar un cap triangular i actitud passant, mai amb la primera pota alçada com en aquest cas, per tant també es pot descartar. El cavall també presenta un coll una mica més llarg. Per tant, el que millor s'adapta a la representació que tenim és la del llop, tot i que aquest, a voltes, també apareix atacant o dret com a la incusa de Gratallops, o amb la cua aixecada com en una representació francesa que ens aporta Martí de Riquer (p. 371). De tota manera, la pota aixecada representa una actitud una mica menys estàtica i, potser, una mica més agressiva, cosa que acabaria de portar-nos al llop.

Sí, basant-nos en el lloc de la troballa, analitzem els pobles de la Segona Vegueria començats amb C, podem descartar els quatre que tenen una arrel de Castell, ja que aquest edifici és el que sol ésser representat en les seves heràldiques. Per a la resta de pobles, si atenem la seva sigil·lografia només n'hi ha dos que tinguin per heràldica un animal sol: es tracta de Cantallops (segell 1047) i Canet de Mar (segell 1044).

Ambdues són poblacions prou antigues i, per tant, bones candidates a haver emès numerari vers els segles XIV o XV, que és la cronologia que sembla deduir-

se de l'aspecte de la incusa. Canet sembla més adient per la seva superior importància, però llavors l'animal hauria d'ésser un gos (un ca, que tindria la cua aixecada i no caiguda) i la C hi seria sobrera. Per a Cantallops, en canvi, tot i que avui ostenta una importància menor i es troba localitzat en el fons d'una vall, sí que lligaria la composició C-llop per Cantallops. La poca importància actual de la població i la seva ubicació no és obstacle notable, ja que el mateix es podria dir, per exemple, de Bagà, que també va fer numerari municipal.

Per tant, tot i la feblesa de les dades, ens inclinem per atribuir la peça a Cantallops.

No cal dir que la descoberta d'una peça municipal nova és sempre important. Com a tallers municipals més propers tenim Banyoles, Blanes, Girona, Palamós, Perpinyà, Puigcerdà i Sant Feliu de Guíxols i, una mica més apartats, Camprodon, la Seu d'Urgell o Castellbò, de manera que no podem dir, tampoc, que resti fora de context.

Bibliografia:

CRUSAFONT, M. *Catàleg General de la Moneda Catalana*, SCEN (IEC), Barcelona, 2009.

RIQUER, Martí de, *Heràldica Catalana*, 2 vols. Quaderns Crema, Barcelona, 1983.

SAGARRA, Ferran de, *Sigil·lografia Catalana*, 3 vols. Aj. de Barcelona, Barcelona, 1915.

CRUSAFONT/COMAS, *El florí d'or català*, ANE/SCEN (IEC), Barcelona, 1996.